

**Duchovní příprava mladých lidí na XX. světový den mládeže
v Kolíně nad Rýnem
(11.) 15. – 21. srpna 2005**

„Přišli jsme se mu poklonit.“

(Mt 2,2)

Připravil P. Jan Balík

sekretariát Sekce pro mládež ČBK
Asociace křesťanských sdružení mládeže
Praha 2004

Obsah

Úvodní slovo	2
Modlitba	3
Podněty a navržené možnosti	4
Jak s materiálem pracovat	5
Text poselství Jana Pavla II. mládeži k XX. světovému dni mládeže	6
1) Znamení, která nás vedou - duchovní vedení	9
I. část – Myšlenky a jak na ně	9
II. část – Důležitost duchovního doprovázení	13
2) Živení pokrmem lásky – eucharistie	16
3) Naši svatí přátelé	23
4) Klanět se Bohu a odporovat modloslužbě	27
5) Pouze svatí mohou obnovit lidstvo	32

Z poselství Jana Pavla II. mládeži

„Také vy, drazí mladí, napodobte mudrce a ze všech míst světa se pusťte na ‚cestu‘ do Kolína. Je důležité, nejen abyste se starali o praktickou organizaci Světového dne mládeže, ale je třeba, abyste na prvním místě **pečovali o duchovní přípravu** v atmosféře víry a naslouchání Božimu slovu.

Pozvání k účasti na Světovém dni mládeže platí také pro vás, drazí přátelé, **kteří nejste pokřtěni nebo kteří se neznáte k církvi**. Není snad pravda, že právě vy žízníte po Absolutnu a hledáte ‚něco‘, co dá smysl vašemu bytí? Obrat' se na Krista a nebudete zklamáni.“

Milí mladí přátelé
a vy, kdo mladé lidi doprovázíte na jejich cestě víry.

Dostáváte do rukou dopis papeže Jana Pavla II., který zaslal 6. srpna 2004 mladým lidem celého světa. Jde o jeho neustálý dialog se světem nových generací. Papež mladým lidem důvěřuje a počítá s jejich angažovaností pro církev i pro společnost.

Tento dopis by se měl dostat opravdu ke každému mladému člověku.

Aby se mladí lidé s tímto dopisem lépe obeznámili ve svých skupinách a aby z něho mohli co nejvíce čerpat, nabízíme zde několik námětů k setkáním nad papežovým poselstvím. Protože prožíváme rok eucharistie, bude kapitola této pomůcky o eucharistii obsažnější, a může tak vystačit na více setkání.

Slova papeže jistě v mnohém mladé lidi inspirují a měla by tématicky vstoupit i do programů různých setkání mládeže. Začíná duchovní příprava na slavení XX. světového dne mládeže v Kolíně nad Rýnem (15.-21.8.2005).

Přihlášky můžete posílat na svá diecézní centra pro mládež. Podrobné informace, neustále aktualizované, najdete na www.kolin2005.signal.cz.

Nezapomeňte zvát své kamarády.

Za sekretariát Sekce pro mládež ČBK

P. Jan Balík

sekretariát Sekce pro mládež ČBK

Thákurova 3, Praha 6

mládež@cirkev.cz

tel. 220 181 753

Spojme se často v následující modlitbě:

Pane Ježíši Kriste, Vykupiteli světa,
Ty ses stal člověkem, abys nám daroval život v plnosti.
Ve své církvi s námi zůstáváš až do konce světa.
Pak bude Tvé království dovršeno: nové nebe a nová země
plné lásky, spravedlnosti a pokoje.
V to doufáme, na to se spoléháme, za to Ti děkujeme.

Prosíme Tě: Žehnej mladým lidem na celém světě.
Dej se poznat těm, kteří Tě hledají.
Probud' ty, kteří v Tebe nevěří.
Posiluj ve víře ty, kteří Tě vyznávají.
Dej, ať se jako tři mudrci od Východu
stále znovu vydávají na cestu k Tobě.
Učiň je staviteli nové civilizace lásky a svědky naděje pro celý svět.
Bud' nablízku také všem těm, kteří jsou obětí hladu, války a násilí.

Naplň svým Svatým Duchem všechny ty,
kteří spolupracují na přípravách Světového dne mládeže 2005.
Dej, ať se silou své víry a lásky
postaví do služeb Tvého království a ať přijmou své bratry a sestry
z celého světa s otevřeným srdcem.

Ty jsi nám dal Marii za Matku.
Dej, ať se na její přímluvu Světový den mládeže stane slavností víry.
Dej v těchto dnech své církvi novou sílu,
aby pro Tebe ve světě vydávala důvěryhodné svědectví.

O to prosíme Tebe, našeho Pána a Boha,
který s Otcem a s Duchem Svatým
žiješ a kraluješ po všechny věky věků.

Amen.

Podněty a navržené možnosti

Školní rok 2004-2005 dává šanci duchovně se připravit na oslavu XX. světového dne mládeže. Co pro to můžeme udělat?

1) Především **přijmout poselství papeže** do svého života a nechat se inspirovat jeho výzvou k osobní svatosti a k odvážné evangelizaci. Pro osobní i společnou četbu poselství nabízíme pět setkání. Při každém se prohlubuje jedno téma papežova listu. Metodikou setkání je osobní nebo společné zamyšlení a diskuse.

2) **Modlit se za mladé lidi** např. výše uvedenou modlitbou.

3) V roce přípravy se soustředit na hlavní téma celé církve – na tajemství **eucharistie**. K tomu může posloužit četba encykliky Jana Pavla II. „Ecclesia de eucharistia“ – o eucharistii a jejím vztahu k církvi (Karmelitánské nakladatelství, Praha 2003) nebo jeho apoštolského listu „Dies Domini“ – o svěcení neděle (Zvon, Praha 1999).

4) Doporučujeme, aby se v jednotlivých farnostech, hnutích a společenstvích mládeže konala **adorace, noční modlitební bdění nebo kající bohoslužba**. Lze také požádat kněze, aby do přímluv častěji začlenil prosbu za mladé lidi a za připravované setkání.

5) Konkrétním činem **solidarity** může být finanční pomoc těm mladým lidem, pro něž je účast na **setkání v Kolíně** ekonomicky nedostupná.

6) Důležitým bodem přípravy je **účast na oslavě Dne mládeže společně s diecézními biskupy v jednotlivých diecézích v době kolem Květné neděle** (většinou 19. 3. 2005).

7) **Zvát k účasti na setkání** mladé lidi ze svého okolí. Bylo by škoda kdyby někdo nejel jen proto, že se o setkání nedozvěděl nebo že se k cestě nerozhoupal.

8) Kromě toho naleznete v každé kapitole další konkrétní inspirace.

Jak s materiálem pracovat?

V brožurce je soustředěn materiál vhodný pro animátory k přípravě několika setkání na hlavní témata papežova poselství. Může ji však použít i jednotlivec pro svou soukromou potřebu.

Na základě textu k zamyšlení si animátor nebo někdo ze společenství připraví tématko, které přednese. Možná, že některé texty bude lepší přečíst společně. Na základě řečeného je potřeba rozvinout společnou diskusi. K tomu mohou posloužit otázky, jež jsou v některých kapitolách. Diskuse by měla být usměrňována tak, aby se týkala tématu a byla co nejkonkrétnější. Bylo by škoda, kdyby se zastavila převážně na teoretické úvaze. Bude lepší, když ji animátor povede zcela konkrétně a mladí lidé si budou říkat, jak to nebo ono prožívají. K tomu mohou posloužit otázky typu: Máš s tím osobní zkušenost? Pověz nám ji. Protože lidé jsou ostýchaví, je někdy vhodné dopředu se s někým domluvit, aby si osobní svědectví připravil. Někdy se dá použít tzv. kolečko, kdy na danou otázku odpoví každý, jeden po druhém. Je dobré dát svobodu tomu, kdo nechce nic říci. Jindy se zase mohou napsat otázky na papírky a nechat, aby si každý vytáhnul a zodpověděl jednu otázku.

Materiál, který dostáváte do rukou, je poměrně obsažný a nabízí u jednotlivých témat více možností nebo může být jedno téma probíráno na více setkáních. To platí zvláště o eucharistii, kde by bylo vhodné vícekrát na ni soustředit pozornost, protože v církvi prožíváme rok eucharistie.

Pokud členové společenství nebudou mít celý materiál k dispozici, je dobré, aby základní text k zamyšlení dostali s sebou domů a mohli se k němu vrátit.

Jinou možností, jak téma probírat, je napřed text k zamyšlení rozdat s tím, aby si ho mladí lidé nejprve přečetli doma, a pak na setkání povídat o tom, co pochopili, co jim to dalo, k čemu je inspirovalo.

Ať se bude debatovat jakkoli, vždy je dobré na závěr vybídnout k některým rozhodnutím. Po čase je pak vhodné se k rozhodnutím vrátit a sdělit si, jak se nám podařilo je splnit.

Setkání může být zakončeno jednou z nabízených modliteb. Tyto modlitby mohou také posloužit jako obohacení osobní modlitby doma.

Poselství svatého otce Jana Pavla II. k XX. světovému dni mládeže

„PŘIŠLI JSME SE MU POKLONIT.“ (Mt 2,2)

Milovaní mladí!

1. Tento rok jsme slavili XIX. světový den mládeže a rozjímalí jsme nad přáním některých Řeků, kteří přišli na Velikonoce do Jeruzaléma: „*Chceme vidět Krista.*“ (srov. Jan 12,21) Nacházíme se na cestě do Kolína, kde se v srpnu 2005 uskuteční XX. světový den mládeže.

„Přišli jsme se mu poklonit.“ (Mt 2,2) To je téma nadcházejícího světového setkání mladých. Je to téma, které dovolí mladým lidem všech světadílů znovu si projít cestu mudrců, jejichž ostatky se podle jedné zbožné tradice uctívají právě v tomto městě, a setkat se jako oni s Mesiášem všech národů.

Opravdu, Kristovo světlo ozářilo chápavost a srdce mudrců. „*Vydali se na cestu*“ (Mt 2,9), vypráví evangelista, vrhnuli se s odvahou po neznámých stezkách a podnikli dlouhou a nesnadnou cestu. Neváhali nechat všeho, aby mohli jít za hvězdou, kterou viděli zářit na východě (srov. Mt 2,1). Také vy, drazí mladí, napodobte mudrce a ze všech míst světa se pusťte na „cestu“ do Kolína. Je důležité, nejen abyste se starali o praktickou organizaci Světového dne mládeže, ale je třeba, abyste na prvním místě pečovali o duchovní přípravu v atmosféře víry a naslouchání Božímu slovu.

2. „*A hle – hvězda (...) šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo dítě.*“ (Mt 2,9) Mudrci přišli do Betléma, neboť se nechali poslušně vést hvězdou. Dokonce „*jakmile uviděli hvězdu, zaradovali se nevýslovnou radostí.*“ (Mt 2,10) Milování, je důležité naučit se rozpoznat znamení, kterými nás Bůh volá a vede. Když jsme si vědomi, že nás vede On, naše srdce zakouší hlubokou a opravdovou radost, která se pojí s živou touhou setkat se s ním a s vytrvalým úsilím poslušně ho následovat.

„*Vstoupili do domu a spatřili dítě s jeho matkou Marií.*“ (Mt 2,11) Na první pohled nic zvláštního. A přece toto dítě je jiné než ostatní: je to jednorozený Syn Boží, který se zřekl své slávy (srov. Fil 2,7) a přišel na svět, aby zemřel na kříži. Sestoupil mezi nás a stal se chudým, aby nám zjevil božskou slávu, kterou budeme plně kontemplant v nebi, naší blažené vlasti.

Kdo by mohl pomyslet na větší znamení lásky? Zůstáváme ve vytržení před tajemstvím Boha, který se poníží, aby na sebe přijal lidskou přirozenost až po obětování se za nás na kříži (srov. Fil 2,6–8). Ve své chudobě přišel, aby hříšníkům nabídl spásu, Ten, který – jak nám připomíná svatý Pavel – „*ačkoli bohatý, stal se pro vás chudým, abyste vy zbohatli z jeho chudoby*“ (2 Kor 8,9). Jak poděkovat Bohu za tak nezměrnou dobrotu?

3. Mudrci se setkali s Ježíšem v městečku „*Bet-lehem*“, což znamená „dům chleba“. V prosté betlémské jeskyni leží na troše slámy „*pšeničné zrno*“, které zemře, aby přineslo „*hojný užitek*“ (srov. Jan 12,24). Ježíš se během svého veřejného života, když mluvil o sobě a o svém spásonosném poslání, odvolával na obraz chleba.

Řekl: „*Já jsem chléb života!*“ „*Já jsem chléb, který sestoupil z nebe.*“ „*A chléb který já dám, je mé tělo, obětované za život světa.*“ (Jan 6,35.41.51)

Projedme-li s vírou cestu Spasitele od chudoby jesliček až po opuštěnost na kříži, pochopíme lépe tajemství jeho lásky, jíž vykoupil lidstvo. Dítě, Marií opatrně uložené ve stáji, je Člověk-Bůh, kterého uvidíme přibitého na kříži. Ten samý Spasitel je přítomný ve svátosti eucharistie. V betlémském chlévě se v prostém vzezření novorozeněte nechá uctívat Marií, Josefem a pastýři; v proměněné hostii ho uctíváme svátostně přítomného v těle, krvi, duši a božství a dává se nám jako pokrm věčného života. Mše svatá se tak stává pravým setkáním lásky s Tím, který se zcela vydal pro nás. Neváhejte, drazí mladí, odpovědět mu, když vás zve „*k Beránkově svatební hostině*“ (srov. Zj 19,9). Naslouchejte mu, připravte se odpovídajícím způsobem a přijímejte svátost oltářní zvláště v tomto Roce eucharistie (říjen 2004 – 2005), který chci vyhlásit pro celou církev.

4. „*Padli na zem a klaněli se mu.*“ (Mt 2,11) Dítě, které Maria tiskne v náručí a v němž mudrci poznali a uctívali toho, který byl očekáván národy a předpověděn proroky, dnes můžeme uctívat v eucharistii a uznat ho jako našeho Stvořitele, jediného Pána a Spasitele.

„*Otevřeli své pokladnice a obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu.*“ (Mt 2,11) Dary, které mudrci věnovali Mesiáši, symbolizují pravou úctu. Zlatem zdůraznili královské božství; kadidlem ho vyznali jako kněze Nové smlouvy; tím, že mu dali myrhu, oslavili proroka, který prolije vlastní krev pro usmíření lidí s Otcem.

Drazí mladí, nabídněte i vy Pánu zlato svého bytí, neboli svobodu následovat ho z lásky, a odpovědět mu tak věrně na jeho zavolání; nechte k němu vystoupat kadidlo své vroucí modlitby ke chvále jeho slávy; obětujte mu myrhu, neboli vděčnost Jemu, pravému Člověku, který nás tak miloval, že za nás zemřel na Golgotě jako zločinec.

5. Klanějte se jedinému pravému Bohu, přiznejte mu první místo ve svém bytí! Modloslužba je stálým pokušením člověka. Bohužel jsou lidé, kteří hledají vyřešení problémů v náboženských praktikách neslučitelných s křesťanskou vírou. Pokušení věřit jednoduchým mýtům úspěchu a moci je silné; je nebezpečné souhlasit se zamlženými pojetími svatého, která představují Boha ve formě kosmické energie nebo jinými způsoby, které se neshodují s katolickým učením.

Mladí, nevěřte lživým iluzím a pomíjivým módám, které nezdědka zanechávají tragické duchovní prázdno! Odmítejte vábení peněz, konzumismu a lstivého násilí, které někdy předkládají masmédiá.

Klanění se pravému Bohu představuje opravdový postoj odporu vůči každé formě modloslužby. Klanějte se Kristu: On je kámen, na kterém postavíte svou budoucnost a spravedlivější a solidárnější svět. Ježíš je vládcem pokoje, pramenem odpuštění a usmíření, který může všechny členy lidské rodiny učinit bratry.

6. „*Vrátili se do své země jinou cestou.*“ (Mt 2,12) Evangelium upřesňuje, že mudrci se poté, co se setkali s Kristem, vrátili do své země „jinou cestou“. Taková změna směru může symbolizovat obrácení, k němuž jsou voláni ti, kteří se setkali s Ježíšem, aby se stali pravými ctiteli, jaké On si přeje (srov. Jan 4,23-24). To s sebou nese napodobení jeho způsobu jednání, abychom sami sebe přinesli, jak píše apoštol

Pavel, „*v oběť živou, svatou a Bohu milou.*“ Apoštol pak dodává, abychom se nepřizpůsobovali tomuto světu, ale abychom se změnili a obnovili svoje smýšlení, abychom „*dovedli rozeznat, co je vůle Boží, co je dobré, bohubilé a dokonalé.*“ (srov. Řím 12,1-2)

Poslouchat Krista a uctívat ho přivádí k odvážným volbám, k často hrdinským rozhodnutím. Ježíš je náročný, protože chce naše skutečné štěstí. Volá některé lidi, aby zanechali všeho a následovali ho v kněžství nebo v zasvěceném životě. Kdo zaslechne toto pozvání, ať nemá strach odpovědět „ano“ a ať ho poslušně následuje. Ale kromě povolání k zvláštnímu zasvěcení je také povolání vlastní každému pokřtěnému člověku: i to je povolání k „vysoké míře“ běžného křesťanského života, která je vyjádřena ve svatosti.¹ Potkáme-li Krista a přijmeme-li jeho evangelium, náš život se změní a jsme jakoby tlačeni k tomu, abychom vlastní zkušenost sdělili druhým.

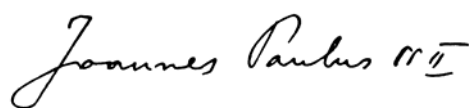
I dnes je mnoho těch, kteří ještě neznají Boží lásku nebo se snaží naplnit srdce bezvýznamnými náhražkami, a proto je nutné být svědky lásky kontemplované v Kristu. Pozvání k účasti na Světovém dni mládeže platí také pro vás, drazí přátelé, kteří nejste pokřtěni nebo kteří se neznáte k církvi. Není snad pravda, že právě vy žijíte po Absolutnu a hledáte „něco“, co dá smysl vašemu bytí? Obráťte se na Krista a nebudete zklamáni.

7. Drazí mladí, církev potřebuje pravé svědky pro novou evangelizaci: muže a ženy, jejichž život je proměněn setkáním s Ježíšem; muže a ženy schopné předat tuto zkušenost druhým. Církev potřebuje svaté. Všichni jsme povoláni ke svatosti, pouze svatí mohou obnovit lidstvo. Na této hrdinské cestě evangelia nás mnozí předešli. Vybízím vás, abyste se často dovolávali jejich přímluvy. Na setkání v Kolíně lépe poznáte některé z nich, jako svatého Bonifáce, apoštola Německa, a svaté města Kolína, zvláště Uršulu, Alberta Velikého, Terezii Benediktu od Kříže (Edith Stein) a blahoslaveného Adolfa Kolpinga. Mezi nimi chci zvláště jmenovat svatého Alberta a svatou Terezii Benediktu od Kříže, kteří se stejným vnitřním postojem mudrců vášnivě hledali pravdu. Neváhali dát své intelektuální schopnosti do služby víry, a tak svědčili o tom, že víra a rozum jsou spojeny a že se na sebe vzájemně odvolávají.

Milovaní mladí, kteří jste se vypravili na cestu do Kolína, papež vás provází svou modlitbou. Maria, „žena eucharistie“ a Matka moudrosti ať podpírá vaše kroky, osvěcuje vaše volby, učí vás milovat to, co je pravdivé, dobré a krásné. Ať vás všechny přivede ke svému Synu, který jediný může uspokojit nejvnitřnější očekávání inteligence a srdce člověka.

Uděluji vám všem požehnání!

V Castel Gandolfu 6. srpna 2004

¹ Srov. JAN PAVEL II. Apoštolský list na závěr Jubilejního roku 2000 *Novo millennio ineunte*, 31. Praha : Sekretariát České biskupské konference, 2001.

I.

ZNAMENÍ, KTERÁ NÁS VEDOU - DUCHOVNÍ VEDENÍ

A) Z POSELSTVÍ JANA PAVLA II. Odstavec 2

B) TEXT K ZAMYŠLENÍ

Je třeba učit se rozpoznávat znamení, kterými nás Bůh volá a vede. Je to snadné? Kde získám jistotu, že se nemýlím? Kolik otázek by nás zde mohlo napadnout! Proto se zamyslíme nejprve nad myšlenkami, které se nám rodí v hlavě, a budeme se je snažit rozkódovat. Ukážeme si také, že je třeba vést duchovní boj. K tomu nám poslouží úryvek z knihy kardinála Tomáše Špidlíka. Ve druhé části se pak budeme zabírat důležitostmi duchovního vedení.

I. část – Myšlenky a jak na ně²

aa) Had v ráji

I když se určila lidská odpovědnost za hřích, přesto jeho první původ zůstává temný. Otcové však mají za to, že vlastní zkušenost potvrzuje a prodlužuje napříč dějinami to, co Genesis vypravuje v prvních kapitolách. Každý z nás vlastní ráj, a tím je srdce, stvořené Bohem, a každý z nás zakouší hada, který tam proniká, aby nás svedl. Ten had má formu špatné myšlenky. „Pramen a počátek každého hříchu je myšlenka (řecky *logismos*),“ píše Origenes stejně jako ostatní. Přirovnávají pak lidské srdce k „zaslíbené zemi“, do níž Filištíni vrhají kopí, představující špatná ponoukání. Tyto „tělesné“, „dábelské“, „nečisté“ myšlenky nemohou mít původ v našem srdci, protože to stvořil Bůh. Přicházejí „zvenčí“. Nejsou to ani opravdové myšlenky, jako spíše obrazy představivosti, k nimž se hned připojí ponoukání uskutečnit něco špatného.

Sv. Maxim Vyznavač vysvětluje tento stav příklady z každodenního života. Schopnost myslet, ba i myšlení samo není zlem. Zlem není ani nějaká žena. Ani myslet na ženu není zlem. Avšak obraz ženy v mužově mysli zřídka kdy zůstane čistý. Přimísí se k ní jistý tělesný pud. Podobně nejsou zlem peníze ani víno, a přesto se mohou stát kamenem úrazu.

² převzato z knihy ŠPIDLÍK, T.: *Cesta Ducha*. Refugium, 1995, str. 47nn, autor cituje mnoho jmen tzv. Otců – teologů a světců prvních křesťanských staletí.

Protože špatné myšlenky přicházejí „zvenčí“ a nepatří k našemu přirozenému způsobu myšlení, pronikají do srdce jen pomalu. Byzantští autoři hovoří obvykle o pěti „stupních“.

První se nazývá „sugesce“, „ponoukání“, „kontakt“. Je to první obraz představivosti, první myšlenka, první podnět. Lakomec vidí peníze a napadne ho: „mohl bych je schovat“. Podobně se vnucují tělesné myšlenky, povýšenost, podnět přestat pracovat, atd. Nic nerozhodneme; prostě konstatujeme, že se nám nabízí možnost konat zlo, jež se nám představuje v příjemné podobě. Nováčci v duchovním životě se leknou, zpovídají se, že měli „špatné myšlenky“ i v kostele a při modlitbě. Sv. Antonín Opat zavedl jednoho svého učedníka, který si hořce stěžoval na špatné myšlenky, na střechu a přikázal mu, aby chytil rukou vítr: „Nemůžeš-li zachytit vítr, tím méně budeš moci vzít do rukou špatné myšlenky.“ Chtěl tím ukázat, že v těchto prvních ponoukáních není žádná vina a že se jich nebudeme moci zbavit, pokud budeme žít. Podobají se mouchám, které nás tím více obtěžují, čím netrpělivěji je odháníme.

Druhý stupeň se nazývá „rozhovor“. Vzpomeňme si na vyprávění Genese (3. kap.) o Evě a o jejím rozhovoru s hadem. Nevšimneme-li si prvního ponoukání, zmizí, jak přišlo. Ale člověk se obvykle dá vyprovokovat a začne přemýšlet. Zmíněný lakomec si řekne: „Vezmu-li ty peníze, uložím je do banky.“ Pak ho napadne, že to není čestné, protože o těch penězích by měli vědět i další. Pak dumá dál, že by bylo lepší nikomu nic neříkat. Není schopen něco rozhodnout, ale otázka peněz mu zůstává v hlavě po celý den. Něco podobného se přihodí tomu, kdo vybuchl hněvem. Dlouho se zabývá tím, kdo ho rozhněval. Představuje si, jak by mu nabil, jak by ho urazil; pak mu velkodušně odpustí, ale vzápětí jej znovu napadá, co by mu mohl provést. Zapomene na to teprve po nějaké době. Co zaviňují tyto vnitřní „rozhovory“? Kdo nic nerozhodl, nemohl zhřešit. Avšak kolik času a kolik životní síly se ztrácí těmito pošetilými vnitřními „rozhovory“.

Třetí stadium se nazývá „boj“. Myšlenka, která se po dlouhém rozhovoru usídlila v srdci, se nedá snadno vypudit. Smysluplný člověk má představivost tak ušpiněnou nečistými obrazy, že se jich nedokáže zbavit. Je ještě svobodný s nimi nesouhlasit. Může a musí z toho vyjít vítězně, ale stojí to námahu: musí bojovat.

Čtvrté stadium je „souhlas“. Kdo prohrál boj, rozhodne se při první příležitosti vykonat, co mu vnuká špatná myšlenka. V tomto okamžiku se spáchá hřích v pravém a plném slova smyslu, i když se navenek neuskuteční a hřích zůstane v nitru. Morálka to nazývá „hřích v myšlenkách“.

Páté stadium je „vášeň“. Kdo často podlehne špatným myšlenkám, oslabí postupně svůj charakter. Vzniká stálá náklonnost ke zlému, která se může stát tak silná, že je velmi obtížné jí odporovat. A právě vášeň zotročuje člověka.

bb) „Bdělost srdce“

„Bud'te bdělí, stůjte pevně ve víře,“ píše sv. Pavel (1 Kor 16,13). Bdělý vrátný dává pozor, střeží bránu, aby nikdo cizí nevešel do domu. V duchovním smyslu, píše

Evagrius, je třeba postavit k bráně srdce bdělého strážce. Ten nikdy nezavírá oči, ale prověřuje každou myšlenku, která přichází: „Jsi z našich, nebo od protivníka?“

Pět „stupňů“ pronikání, jak jsme je popsali, nám dávají pocit mravního bezpečí. Hřích není spáchán hned, nýbrž až ve čtvrtém stadiu, v „souhlasu“. Nehřešíme tedy při „rozhovoru“ ani v „zápasu“, ovšem ztratili jsme mnoho času a mnoho duchovní energie, když jsme se zabývali myšlenkami a odporovali jejich ponoukání.

Šťastný je tedy člověk, který dokáže přemoci myšlenku už při prvním ponoukání. Evagrius napsal knihu *Antirrheticus* (Směrnice, jak „odporovat“). Jsou v ní velmi četné úryvky Písma svatého, které je vhodné říkat, když přichází špatná myšlenka. Stejně tak jednal Ježíš. (Mt 4,10)

Mnichové se podobné texty učili nazpaměť, aby je měli vždy po ruce, když se objevilo pokušení. Když nevěděli, co mají říci, opakovali prostě jméno Ježíš, které podle jejich svědectví „obrací na útěk všechny d'ábly“.

cc) Rozháranost v myšlení

Říci: „Jsem hříšník,“ je smutné zjištění, ale zároveň útěšné. Rovná se vyznání: „Já jsem odpovědný.“ Kdo však je odpovědný, ten je s to spolupracovat na obnovení pokoje.

Je logické, že lidové kazatelé zdůrazňují především, že je třeba vyvinout úsilí o nápravu vnějšího chování. A to se radívá i těm, kteří právě přijali řeholní život. Nestačí však zůstat v tomto stadiu. Evagrius rozlišuje vnější praxi od vnitřní, nápravu chování od „udělat pořádek ve vlastním srdci“.

Je mysl zaplavena myšlenkami? Je třeba naučit se rozlišovat je. Velcí odborníci na rozlišování (*diákrisis*) duchů bývali mezi Otci pouště, počínaje svatým Antonínem Poustevníkem. Toto „umění“ se považuje za podstatnou vlastnost duchovního otce, který je právě kvůli tomu nazýván *patēr diakritikós*, ten, který rozlišuje. To dosvědčuje, že rozlišování duchů je obtížné. Kromě zvláštní milosti se vyžaduje velká zkušenost, která je výsadou starých; a proto také takový jednatel bývá nazýván *géron, senex, starec, stařec*. A je nutno dodat, že se tento název netýká věku, ale prozíravosti.

A co mají dělat mladí? „Vyjevovat myšlenky“ duchovnímu člověku (*exagóreusis*). V tomto případě člověk nesmí být „mlčenlivý“. To opakuje s velkým důrazem sv. Teodor Studita, který jako opat poslouchal vyjevování myšlenek svých mnichů každý večer po kompletáři.

Ale ve všech dobách bývalo slyšet nářky: jak je těžké najít opravdového duchovního otce, který nás naučí dobře myslet a kterému lze vyjevit „každou myšlenku“. Evagria ve snaze podat lék na tento nedostatek napadlo udělat seznam všech myšlenek, které se už od počátku mohou označit za špatné a které vedou ke zlu, aby je tak i začátečník v duchovním životě mohl rozeznat. Tak vznikl proslulý seznam

„osmi neřestí“. Na Západě jsme spojili dvě v jedno, a tak máme seznam „sedmi hlavních neřestí“.

Evagrius byl vytrvalým čtenářem Origena a stejně jako on rád vysvětloval Starý Zákon alegoricky. Všimnul si, že Jozue musel bojovat proti sedmi národům, aby mohl vstoupit do Zaslíbené země (Palestiny), osmým byl egyptský lid. Tam je možno najít alegorii osmi druhů pokušení, které duchovní člověk musí přemoci, aby měl „klidné vlastnictví svého srdce“. Jsou to 1) nestřídmost; 2) chlípnost; 3) lakomství; 4) smutek; 5) hněv; 6) lhostejnost; 7) marnivost; 8) pýcha.

Srovnáme-li tento výčet se seznamem „sedmi hlavních hříchů“ našich katechismů, zaznamenáme některé rozdíly. Marnivost a pýcha jsou spojeny a tak je menší počet. Místo „smutku“ se objevuje závist, to je zvláštní smutek, vyvolaný úspěchem druhého. Lhostejnost bereme v užším slova smyslu jako „lenost“. A konečně pořadí je obráceno. Sv. Řehoř Veliký začíná vypočítávání od pýchy, protože je počátkem a základem všech hříchů. Převážilo tedy dogmatické hledisko nad řeckým, které bylo psychologické, od menších pokušení k větším.

Mezi neřestmi pro mnichy a kleriky se považuje za nejnebezpečnější lhostejnost – „polední ďábel“. Evagrius ji popisuje takto: „Ďábel lhostejnosti je také nazýván poledním ďáblem a je nejtěžším ze všech, napadá mnicha kolem čtvrté hodiny (v 10 hodin) a obkličuje duši až do osmé hodiny (14 hodin).“ Ličí barvitě city, které mnich zakouší v této době: „Nejprve se mu zdá, že se slunce pohybuje pomalu nebo dokonce, že stojí, a že den má padesát hodin. Pak ho nutí stále hledět do oken, vyběhnout z cely a podívat se na slunce, jak je daleko od deváté hodiny (doba oběda) a dívat se napravo i nalevo...“ Je zajímavé si všimnout, že od tohoto pokušení, řekli bychom každodenního, se přejde na symbolický význam: poledne života (35 let). Evagrius pokračuje: „Polední ďábel mu vnuká odpor k místu, kde právě pobývá, k životnímu stavu, k ruční práci, ba víc, vnuká mu názor, že mezi bratry vymizela láska, protože není nikoho, kdo by utěšoval. A najde-li někoho, kdo se v těch dnech střetl s mnichem, pak ďábel použije i toho, aby zvětšil jeho odpor. Vede ho tedy k tomu, aby toužil po jiných místech, kde by snadno našel to, co potřebuje, a mohl vykonávat méně namáhavé a výnosnější zaměstnání. Dodává, že k tomu, aby se člověk líbil Pánu, není důležité místo: našeptává totiž, že se lze všude klanět Bohu. Navazují na to vzpomínky na příbuzné a na život, jaký vedl dříve; upozorňuje ho na délku života a staví mu před oči námahu askeze; zkrátka, nasadí všechny své síly, aby mnich opustil svou celu a utekl z bojiště.“

Závěrem: největší pokušení lidí, kteří pěstují duchovní život, je únava z věcí Božích, vlažnost, chuť všeho nechat. Jaké prostředky použít, abychom je přemohli? Hovoří o tom Evagrius: „Za tímto démonem nepřichází hned žádný další, a to trvá dlouho. Vyžaduje to hodně síly přemoci ho. Po boji vstoupí do duše úžasný klid a nevýslovná radost.“

II. část - Důležitost duchovního doprovázení³

Každý, kdo usiluje o solidní duchovní růst, potřebuje duchovní vedení⁴, pro mladé lidi je však nutností. Mladý člověk nemá většinou ještě zkušenost s nasloucháním Božímu hlasu, a přesto stojí před zásadními rozhodnutími důležitými pro celý život. Proto „duchovnímu vůdci odhalujeme své myšlenky, především na počátku duchovního života, když je rozlišování pro začátečníky krajně obtížné.“⁵ Speciálně o mladých lidech platí slova proroka Zachariáše: „Táhnou bez cíle jak stádo, souží se, neboť jim schází pastýř.“ (Zach 10,2) Proto papež Jan Pavel II. vybízel mládež: „Zkušenost ukazuje, že velkou pomocí v tomto úkolu hledání orientace je osoba duchovního vůdce: zvolte si osobu zkušenou a doporučenou církví, která vám bude naslouchat a bude vás provázet na cestě života, osobu, která by vám byla nablízku jak v obtížných rozhodnutích, tak i ve chvílích radosti. Duchovní vůdce vám pomůže rozlišit inspirace Ducha Svatého a pokračovat na dlouhé cestě svobody: svobody, které je třeba dosáhnout skrze duchovní zápas, který je prožíván neustále a vytrvale.“⁶

Člověk, který je sám, se vystavuje velkému nebezpečí špatných subjektivních rozhodnutí. Jedním z dalších důvodů, proč mít duchovního vůdce, je fakt, že nám ďábel snadno našeptává klam a nechce, abychom o tom druhým řekli. „Když člověk totiž špatnou myšlenku sdělí, snadno ji lze přemoci.“⁷ I to je zcela praktický důvod, proč křesťan nemůže žít sám bez společenství církve. Je to již zkušenost dávného kazatele: „Upadne-li jeden, druh jej zvedne. Běda samotnému, který upadne; pak nemá nikoho, kdo by jej pozvedl.“ (Kaz 4,10)

Je tedy nanejvýš potřebné v církvi „znovu objevit slavnou tradici osobního duchovního vedení, které v životě církve přinášelo vždy tak četné a vzácné plody... V určitých případech a za jasných podmínek může být sice podporováno, ale nikoliv nahrazeno formami psychologické analýzy nebo podpory. Děti a mladí lidé mají být vedeni k tomu, aby našli a správně hodnotili dar duchovního vedení, aby je hledali a v praxi vyzkoušeli a aby se u svých vychovatelů dožadovali s důvěrou a vytrvalostí práva volit si vhodné duchovní vůdce.“⁸

Je však snadné duchovního vůdce najít?

Říkává se, že ne. Proto, kdo hledá svého duchovního vůdce, či jinak řečeno doprovázejícího, bude se modlit, aby mu Bůh dal milost takového člověka najít. Většinou půjde o kněze. Může to být, ale nemusí, zpovědník. A jak ho poznám? Předně to musí být člověk, u kterého cítím, že má na mne čas a že mi rozumí. Výborné je, když mne dokáže „prokouknout“.

³ Převzato a upraveno z knihy: Balík, J.: *Na cestě s mladými*. Paulínky, Praha 2004.

⁴ ŠPIDLÍK, T.: *Prameny světla*. Refugium Velehrad – Roma, Velehrad 1995, str. 76.

⁵ ŠPIDLÍK, T.: *Jak očistit své srdce?* Refugium Velehrad – Roma, Velehrad 1999, str. 36.

⁶ JAN PAVEL II.: *Poselství k XIII. SDM*. In: *Kristus vás miluje*. Paulínky, Praha 2001, str. 222.

⁷ ŠPIDLÍK, T.: *Jak očistit své srdce?* Refugium Velehrad – Roma, Velehrad 1999, str. 35.

⁸ JAN PAVEL II.: *Pastores dabo vobis*. Zvon, Praha 1993, čl. 40.

Za takovým knězem mohu i dojíždět. Neměl bych litovat času a peněz. Kromě toho nemusím být s duchovním vůdcem každý týden, mnohdy stačí jednou za měsíc, za dva měsíce.

Ovšem jakékoliv duchovní vedení má smysl jen tehdy, když se poctivě snažím, to co poznám díky vedení, uskutečňovat.

Cíl duchovního vedení

Cílem duchovního vedení je hlubší setkání s Kristem a také proces, jak se lépe naučit rozpoznávat různá hnutí mysli. Duchovní vedení připravuje prostředí, aby Bůh mohl vstoupit do srdce svěřené osoby. Jde o to, učit druhého naslouchat Božímu hlasu, rozpoznávat ho a odpovídat na něj. Jinými slovy: podporovat druhého na cestě ke svatosti. Pomáhat mu dospět tam, kde ho chce mít Bůh. Úkolem duchovního doprovázení je doprovázet na cestách Božích, ne svých. Dobrý vůdce povede vedeného k samostatnosti, ale přitom ho bude podpírat i v případě mylných rozhodnutí, a to bez výčitek. Stojí při vedeném za každé situace. Bude mladému člověku pomáhat v růstu ve zralého jedince, který bude schopný správně se rozhodovat a postavit se tak k životu s plnou zodpovědností. Duchovní vedení můžeme vidět jako pomoc k uskutečňování vlastní svobody, která je velkým Božím darem, ale zároveň i velkým břemenem. „V řádových pravidlech sv. Ignáce z Loyoly čteme pěkný výraz 'klást počet ze svého svědomí'. Duchovní vůdce a představený na místě Božím není k tomu, aby svědomí nahradil, ale aby nám zaručil správnost a neomylnost jeho hlasu.“⁹

Osobní rozhovor

Základním prostředkem vedení je osobní rozhovor. SMS a e-maily mohou být jen pomocným, nikdy ne hlavním a jediným prostředkem setkání. Nejde totiž o pouhé lidské setkání. Je to společné spočinutí před Bohem. Vůdci pomůže, bude-li se ve vedeném snažit sloužit samotnému Ježíši a vzdá-li se plně sám sebe. Jeho prvním úkolem je naslouchat a vytvořit prostor Duchu Svatému. Teprve až na druhém místě se bude ptát a hovořit. Správná láska a úcta k osobě druhého člověka vyžaduje odpovědnost, proto přijetí, naslouchání musí doplnit i ochota nabídnout pohled, poučení a nesmí chybět odvaha k napomenutí.

Příprava mladého člověka na rozhovor

Není snadné, aby se mladí lidé naučili na duchovní rozhovor připravovat doma, a tak vyslovili pouze to, co je potřeba. Duchovní vedení totiž nespočívá v dlouhých rozhovorech; ty jsou spíše kratší a jde se v nich k podstatě.

Krok za krokem se mladí lidé musí učit, že „když hovoříme o ‚myšlence‘, zde tím nemyslíme všechno, nač myslíme, nýbrž tím označujeme pouze ponoukání, to je vnuknutí, která nás vedou k rozhodnutí udělat nebo neudělat určitou věc, počínaje tím, že poznáme, zda je dobrá skutečně nebo jen zdánlivě.“¹⁰

⁹ ŠPIDLÍK, T.: *Prameny světla*. Refugium Velehrad–Roma, Velehrad 1995, str. 76.

¹⁰ ŠPIDLÍK, T.: *Jak očistit své srdce?* Refugium Velehrad–Roma, Velehrad 1999, str. 36.

C) MODLITBA

Bože,

stojíme na prahu své dospělosti. S kolika obtížemi se potýkáme, kolik otázek řešíme. Jak často nerozumíme sami sobě. A přece je důležité přes všechny tyto obtíže hledat Tebe; pokoj a klid ve Tvém náručí.

Proto Tě, Bože Lásko, prosíme, dopřej nám, abychom ve svém hledání našli vhodné průvodce. Ochraňuj nás před špatnými a daruj nám své. Kéž se díky jejich pomoci naučíme snadněji poznávat Tvou vůli a díky Tvé milosti ať ji dokážeme plnit.

Když Tě takto, Bože, prosíme, nemůžeme opomenout, že jedním z důležitých bodů našeho mládí je hledání životního povolání. Kolik z nás uvažuje o kněžství, o zasvěceném životě, kolik z nás touží po krásné rodině. A přesto se obáváme, zda nezklameme, zda ve své volbě vytrváme. Jak nás tyto obavy odrazují před rozhodnutím, jak pak přešlapujeme na místě. Přijď Bože ty sám se svou mocnou silou Ducha Svatého a proměň naše neschopnosti a obavy. Dej nám poznat, v jakém povolání žít, posiluj nás, abychom se dokázali rozhodnout, a provázej nás po celý život, abychom vytrvali v rozhodnutí přes všechny obtíže a zkoušky, a tak šťastně dokončili cestu života a jednou se mohli radovat v nebi s Tebou a se všemi svatými.

Amen

D) KONKRÉTNÍ NÁVRHY

- Modli se za dar duchovního otce pro svůj život.
- Popovídejte si ve společenství, jak se konkrétně zpovídáte a jaký kněz vám vyhovuje a proč.
- Řekněte si ve společenství o tom, kdo má duchovního vůdce, kdo to je, proč jste si ho vybrali a jak probíhá vaše duchovní setkání.
- Co vás oslovilo na pěti stupních pronikání myšlenky do nitra.

E) LITERATURA K ROZŠÍŘENÍ TÉMATU:

Špidlík, T. : *Jak očistit své srdce*. Refugium Velehrad – Roma, Velehrad 1999
(slabounká knížečka s nesmírně přínosným obsahem)

II.

ŽIVENI POKRMEM LÁSKY - EUCHARISTIE

A) Z POSELSTVÍ JANA PAVLA II. Odstavec 3

B) TEXT K ZAMYŠLENÍ¹¹

Živení pokrmem lásky

Když se o prvních křesťanech ve Skutcích apoštolů píše, že „setrvali v apoštolském učení, v bratrském společenství, v lámání chleba a v modlitbách“ (Sk 2,42), vidíme zde v prvotní církvi uskutečňovaná Ježíšova slova. On nás učil vzájemné lásce, On dal svou autoritu apoštolům, On nás učil modlit se. A hlavně byl to On, kdo zanechal svým učedníkům památku svého umučení, o níž řekl: „To je mé tělo, které se za vás vydává. To konejte na mou památku!“ (Lk 22,19)

„Kristus užil symbolu jídla, přivlastnění si jiného života, k tomu, aby nám přivlastnil i život Boží. Kristus se pro nás napřed ztotožnil s chlebem a pak se skrze předstatněný chléb ztotožňuje s námi.“¹²

Svatý Pavel hovoří pak takto: „Co jsem od Pána přijal, v tom jsem vás také vyučil: Pán Ježíš právě tu noc, kdy byl zrazen, vzal chléb, vzdal díky, rozlámal ho a řekl: 'To je moje tělo, které se za vás vydává. To čiňte na mou památku.'...“ (1 Kor 11, 23-24)

Ježíš Kristus je ve své církvi stále přítomný, a to pod různými způsoby. On je tam, kde se předčítá Písmo, On promlouvá a jedná v biskupovi, On je přítomný tam, kde se udělují svátosti. A je to zase On, který je opravdu podstatně přítomen v eucharistii (díkůčinění), v této svátosti posily a pokrmu na cestu.

Papež Pavel VI. ve Slavnostním vyznání víry vysvětluje tuto svátost takto: „Věříme, že mešní oběť, sloužená knězem, zastupujícím mocí svátostného svěcení Krista a jím přinášená na našich oltářích jménem Krista a údů jeho tajemného těla, je skutečně svátostné zpřítomnění oběti kalvarské. Věříme, že stejně tak jako chléb a víno posvěcené Pánem při Poslední večeři byly proměněny v jeho tělo a krev, které krátce potom za nás obětoval na kříži, i chléb a víno posvěcené knězem se proměňují v tělo a krev Krista v nebeské slávě. Věříme, přestože se našim smyslům všechno jeví stejně jako předtím, že je zde Pán přítomen způsobem pravým, skutečným a podstatným.

Kristus může být přítomen v této svátosti jen proměněním celé podstaty chleba v jeho tělo a proměněním celé podstaty vína v jeho krev. Jenom vlastnosti chleba

¹¹ Zpracováno na základě kapitoly o eucharistii v knize: BALÍK, J.: *Neboj se, jen věř*. Paulínky, Praha 2002, str. 51.

¹² ŠPIDLÍK, T.: *Cesta Ducha*. Refugium Velehrad – Roma, Velehrad 1995, str.127.

a vína, které smysly vnímáme, zůstávají nezměněny. Tuto tajemnou proměnu nazývá církev velmi přiléhavě přepodstatněním... v objektivní realitě, nezávislé na našem duchu, přestane chléb a víno po proměnění existovat, takže od tohoto okamžiku jsou účtyhodným tělem a krví Pána Ježíše. Máme tedy skutečně před sebou Kristovo tělo a krev pod svátostnými způsoby ve shodě s tím, co Pán měl v úmyslu: dát se nám za pokrm a přivtělit nás do jednoty svého tajemného těla.“

Eucharistie je nejúžasnější Ježíšova přítomnost zde na zemi. Tak intimně se s ním jinde nemohu setkat, proto je třeba za tak veliký dar děkovat a zároveň z něho čerpat sílu a posilu.

Vrchol života církve

Toto velké tajemství eucharistie je pramenem a vrcholem celého života církve, proto z ní čerpáme i ve svém osobním životě. Snažit se milovat Ježíše v eucharistii znamená pro člověka objevit hlubokou studnu lásky. On, Ježíš přítomný v eucharistii, nás proměňuje sám v sebe. On je poutem jednoty a zdokonaluje a zpečetuje jednotu vytvářenou s bratřími a sestrami na základě vzájemné lásky. Kristova přítomnost v eucharistii je také možnost, aby zůstával ve svatostáncích celého světa, aby za ním chodili lidé a v tichosti kostelů s ním rozmlouvali, předkládali mu své prosby, vylévali srdce plné bolesti, nacházeli odvahu k životu z víry, učili se lásce...

Proto je pro nás tak důležitá nedělní účast na slavení **eucharistie**. Vždyť jde o pravou velikonoční hostinu, díkuvzdání a zpřítomnění Krista. Okolo eucharistie vyrůstá společenství místní církve. Jak je krásné a radostné, když eucharistii slaví **živé společenství** bratří a sester. Proto účast na bohoslužbě posiluje náš život, ale také nás motivuje k stále větší vzájemné lásce.

„**Co znamená účastnit se na mši svaté?** Povšimněte si dobře, nejde jenom o to být na mši svaté, nýbrž o to, abychom se na ní účastnili. Když chceme odpovědět na danou otázku, pak je třeba, abychom si uvědomovali, co je vlastně mše svatá. Není pouze nějakým posvátným ritem, jemuž bychom mohli asistovat jako pouzí neutrální diváci. Mše svatá je Kristovou obětí a hostinou, kterou on sám připravuje a na niž nás všechny zve jako spolustolovníky. Pokrm, který nám podává na eucharistickém stole, je jeho vlastní tělo a jeho vlastní krev, které rozděluje stolujícím pod viditelnými způsoby chleba a vína, a to vše jako památku toho, jak obětoval své tělo a prolil svou krev na dřevě kříže. „Vezměte a jezte ... Vezměte a pijte“. Všichni jsou pozváni, aby se účastnili na eucharistické večeři, protože při ní se tajemně obnovuje to, co zasahuje každého, totiž tajemství smrti a vzkříšení Páně, díky němuž jsme byli všichni vykoupeni.“¹³

Naše spoluobětování se uskutečňuje například tím, že při přípravě darů vkládáme na patenu duchovně svůj život, včetně radostí, bolestí a prosb za sebe i za druhé jako svůj obětní dar.

¹³ JAN PAVEL II.: *Kristus vás miluje*. Paulínky 2001, str. 23

Plná účast na mši svaté

Přijímání eucharistie patří k plné účasti na mši svaté. Křesťan, který se účastní mše svaté a nepřistupuje ke stolu Páně bez vážného důvodu, si nutně musí položit otázku, jak je to s jeho vztahem k Ježíši.

Na základě slov sv. Pavla: „Kdo by tedy jedl chléb Páně nebo pil z kalicha Páně nehodně, proviní se proti tělu a krvi Páně. Proto musí člověk sám sebe zkoumat, a tak ať chléb jí a z kalicha pije. Kdo totiž jí a pije, a tělo Páně nerozlišuje od obyčejného chleba, jí a pije si odsouzení.“ (1 Kor, 11, 27-29) je třeba si uvědomit, že kdo chce přijmout Krista v eucharistickém přijímání, musí být ve stavu milosti. Je-li si někdo vědom, že se dopustil těžkého hříchu, musí přijmout svátost pokání dříve, než přistoupí k přijímání (KKC 1385 a 1415).

Nezapomínejme však na to, že i lehké hříchy duši člověka škodí a dělají ji méně prostupnou pro Boží milost. Proto má velký význam chodit ke svaté zpovědi častěji (např. jednou za měsíc) a poctivě litovat svých hříchů na začátku mše svaté při úkonu kajícího.

Před přijetím eucharistie dodržujeme hodinový půst od pokrmů a nápojů (Je možné pít vodu a brát léky. Staří lidé, nemocní a ti, kdo o ně pečují, nemusí hodinový půst dodržet.)

Způsoby svatého přijímání

Existují různé způsoby přijímání eucharistie; všechny jsou rovnocenné. Záleží na místních zvyklostech a na volbě přijímajícího. V naší zemi (stejně jako ve většině západoevropských, ne však na východ od nás) můžeme přijímat v kleče či ve stoje, do úst nebo na ruku (na ruku se nikdy nepřijímá namočená hostie v Krvi Páně!). Při každém ze způsobů však záleží na tom, aby šlo o důstojně prožitý okamžik.

Způsob přijetí na ruku je novější a mnoho lidí ho nepraktikuje uctivě a vhodně, proto se u něho zastavíme. Tento způsob přijímání zdůrazňuje slavnostnost chvíle. Ruce slouží jako trůn, na který přichází sám Ježíš, proto musí být čisté (problém u menších dětí), bez rukavic. Levá dlaň slouží jako trůn a pravá ji podpírá (u leváků obráceně). Levá dlaň je tedy otevřena. Obě ruce jsou asi tak v úrovni prsou – tedy vyvýšeny a mírně nastaveny směrem ke knězi. Kněz položí hostii na dlaň. Přijímající ji uchopí pravou rukou a vloží do úst, a to ihned. Někde bývá zvyk, že přijímající udělá krok na bok a přijme. V žádném případě nepřijímá hostii po cestě do lavice. Je pochopitelné, že když v jedné ruce něco držíme, není možné přijímat na ruku. Není důstojné hostii jen tak vhažovat do úst nebo si ji nenechat na dlaň položit, ale lapat po ní. To, co popisují, není legrace, ale zkušenost, že mnozí lidé při přijímání Pána Ježíše opravdu chybují.

Jak žiješ z eucharistie ty?

- Prohlubuji svou víru v toto podivuhodné tajemství (modlitba, studium...)?
- Připravuji se na přijetí eucharistie pravidelnou, poctivou a hlubokou svátostí smíření?
- Přistupuji často k eucharistii, abych se Ježíši přítomnému klaněl (adoroval) v tichu a naslouchání? (Jak se na svátost smíření připravuješ, jak ji prožíváš...)
- Zajdu častěji do kostela, abych si povídal s Ježíšem?
- Děkuji často Ježíšovi za tak velký dar?

C) ADORACE – MODLITBA PŘED EUCHARISTIÍ

V současné době jsme svědky velké touhy mladých lidí po modlitbě. Mají dobrou vůli, ale často nevědí, jak na to. Jedním z velice krásných projevů dnešní zbožnosti jsou adorace - klanění Nejsvětější svátosti oltární, eucharistii, Pánu Ježíši přítomnému podstatně, reálně a pravdivě v proměněné hostii. Je to jistá renesance této úcty v nové podobě a snad i ve větší hloubce. Je to návrat k tomu, co se tak trochu v minulosti malinko vypařilo. Je zajímavé, že jsme přitahováni ke společné adoraci. I když setkání společenství je širší záležitostí, je velice dobré, aby se adoraci věnovala alespoň chvílka.

Jak prožít adoraci?

Není to nic těžkého a můžeme být vynalézaví. I když podstata adorace je v niterném setkání s Kristem (pobývat u nohou Pána jako Marie Lk 10,38 – 42), je dobré i její vnější podobu dobře připravit. Vždyť i vnější ráz je důležitý.

Dva způsoby

- před zavřeným svatostánkem
- před vystavenou eucharistií v monstranci či ciboriu

Otevřít svatostánek a vystavit eucharistii může kněz nebo jáhen. Ti smí eucharistií také žehnat. Akolyta a mimořádný udělovatel svatého přijímání (povolení k donášení do nemocnice) a další pověření biskupem eucharistii mohou pouze vystavit. Pokud kněz či jáhen otevírá svatostánek v jiném kostele než ve svém, musí vždy souhlasit místní kněz. Stejně tak i u ostatních vystavovatelů. (viz CIC K 943)

Podoba

- více klasická (zpěv ze zpěvníku s varhanami, kadidlo, pluviál, zvonky, litanie....)
- tichá (celou dobu je ticho pro osobní modlitbu)
- s kytarou a osobní modlitbou (tichá, spontánních modlitby, zpěv písní)

Co zpívat

- písně z Kancionálu - Klaním se ti v úctě...
- písně kytarové - písně k modlitbě. Máme jich velikou řadu a jsou překrásné (Koinonia, Hosana). Písně z Taize.
- meditativní hudba (pozor na meditativní současnou New Age, spíše klasika: varhany a housle...). Nebát se učit se hrát na kytaru a jiné nástroje!!!

Základní modlitba

K inspiraci můžeme používat různé připravené texty rozjímání, přečíst nějaký úryvek nebo použít i spontánní modlitbu na začátku adorace. Vhodné je použít nějakou myšlenku Jana Pavla II. z jeho slov k mladým lidem. Můžeme čerpat i z dalších knih (např.: nakl. Nové město – Myšlenky moudrých, Karmelitánské nakladatelství – Srdce Ježíšovo, srdce plné lásky, nakl. Cesta – 15 dní s..., nakl. Zvon – Důvěrně s Ježíšem). Existuje i česká oficiální kniha, kterou mají kněží k dispozici: Svaté přijímání a úcta eucharistie mimo mši (Karmelitánské nakl. 2000).

Prostředí modlitby

Adoraci budeme konat přednostně v kostele. Protože jsou naše kostely v zimě velice studené, bude někdy asi lepší přenést eucharistii na faru do pěkně připravené místnosti a adorovat tam. Připravíme stůl s bílým ubrusem, na něj dáme korporál, dvě či více svící a většinou i kytku. Je dobré, když se rozsvítí svíce a jsme v přítmí. Svíce může ozařovat svatostánek nebo monstranci.

Nebojme se říci knězi a požádat ho o výstav nebo jej alespoň poprosit o klíče od kostela, abychom mohli jít na chvíli adorovat. Kněze tím nikterak neobtěžujeme; vždyť on je na prvním místě služebníkem eucharistie.

Postoje při modlitbě

Každému bude vyhovovat asi něco jiného. Obecně platí, že je dobré přistoupit k eucharistii co nejbliže, např. na nějaký koberec těsně před svatostánkem. Můžeme stát, klečet, polosedět, pololeže, být schouleni. Ruce mohou být také velice přirozeně nebo sepnuté, rozpjaté. Můžeme se i chytit za ruce např. při modlitbě Otče náš.

Řád modlitby

Je vždy dobré, aby ten, kdo modlitbu vede, napřed řekl, jak bude adorace probíhat a jak bude dlouhá. To prospěje k vnitřnímu uklidnění.

Návrh I

- úvod - musíme se ztišit (několik písní)
- úvodní modlitba
- delší ticho
- píseň
- modlitba spontánní střídaná písněmi

- modlitbu vlastními slovy můžeme i rozdělit na různé druhy: modlitbu díky, chvály, proseb, přímělnou...
- vždy je pěkné, když se společně odpovídá: Amen, zpěvem Kyrie, Díky tobě, Pane,... Prosíme Tě, vyslyš nás... Gosposi pomiluj...
- na závěr modlitbu shrnutí a je-li kněz nebo jáhen, udělit požehnání
- zakončit zase písní, velice vhodná je mariánská

Návrh II

- úvod stejný a pak dále rozděleno na pravidelné úseky,
- úsek obsahuje - píseň, kratinkou četbu něčeho vhodného, ticho,
- na závěr je dobré nechat chvíli na modlitbu vlastními slovy.

Návrh III

To jsem zvědav, co sám nebo s dalšími vymyslíš.

Adorace a osobní modlitba

Adorace vyžaduje osobní modlitbu každého, proto k ní nemůžeme nikoho nutit. Mohlo by se stát, že by se někdo mohl i nudit.

Co ale dělat, když na adoraci jdu a během ní jsem plný neklidu a nemohu se modlit?

Mám-li čisté svědomí, tak odevzdám Pánu sám sebe a své starosti.

Mám-li svědomí zatížené vážným hříchem, jdu ke zpovědi.

Někdy jsem neklidný, protože se bojím, že něco bude jinak, než chci já. I tento strach odevzdej Pánu. Možná, že příčinou je neláska k někomu. Pak je třeba někomu odpustit a rozhodnout se udělat krok k někomu s kým si nerozumím.

Někdy budu asi unaven. Tak si tak sednu k nohám Pána a snad si i na chvíli zdřímnu (spíš výjimečně).

Někdy budu na eucharistii asi jen tak hledět a beze slov se Pánu odevzdávat.

Někdy pomůže, že v této chvíli se budu postupně modlit za druhé lidi a jejich potřeby.

Při jakékoliv těžkosti při adoraci platí to, co o modlitbě obecně: nezneklidňovat se, ale dobře využít čas, nezkracovat ho, a zkusit různé druhy modlitby.

Už se těším, až to zkusím!

Kéž nám eucharistie zachutná. V ní je Ježíš tak blízoučko. Nechápu, proč katolíci mají rádi místa daleko od oltáře – od svatostánku. Snad je v tom trošku bázně, že by eventuelně mohl Pán Ježíš najednou z ničeho nic přijít s něčím, co nechci. Ty blázne! Neboj se! Pán Ježíš ti neublíží. Možná, že se zapotíš, ale budeš pak rád. Budeš šťastný. Pán ti dá pravou svobodu a naplní všechny tvé hluboké touhy.

D) MODLITBA

„Děkujeme Ti, Otče náš, za život a poznání, jež jsi nám zjevil skrze svého Syna Ježíše. Tobě buď věčná sláva! Jako byl tento úlomek chleba rozptýlen po údolích a shromážděn v jedno, tak necht' je shromážděna tvá církev ze všech končin země a dána do tvého království...

Ty, Vládce všemohoucí, jenž jsi všechno stvořil ke slávě svého jména; dal jsi k obživě lidem pokrm i nápoj, aby ti děkovali; nám pak daruj duchovní pokrm i nápoj a věčný život skrze svého Syna... Tobě budiž věčná sláva!“ (Didaché, 9,3-4; 10,3-4)
Amen. „

E) KONKRÉTNÍ NÁVRHY

- častěji ve společenství připravit adoraci,
- snažit se zajít vícekrát do kostela a v tichu se chvíli modlit,
- snažit se pomoci při přípravě liturgie (ministrovat mohou i starší),
- pokusit se domluvit s knězem a mši něčím vhodným a možným inovovat (různé nápady můžeme obkourat na velkých setkáních mládeže),
- naučit se dobře číst nahlas (aby mě i ti nahluchlí slyšeli),
- nacvičit lépe zpěv a hudbu na mši (Bůh si zaslouží to nejkrásnější a ne to podřadné.)
- snažit se něco o eucharistii nastudovat a porozjímat,
- krátké vysvětlení liturgie na www.liturgie.signaly.cz.

F) LITERATURA K ROZŠÍŘENÍ TÉMATU

Jana Pavla II.: *Kristus vás miluje*. Paulínky, Praha 2001, str. 23, 203 a 247
KKC 1322 - 1419

Jana Pavla II.: *„Ecclesia de eucharistia – o eucharistii a jejím vztahu k církvi*. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2003

Jan Pavel II.: *Dies Domini – o svěcení neděle*. Zvon, Praha 1999.

K hlubšímu studiu např.:

Polc, J. V.: *Posvátná liturgie*. Křesťanská akademie, Řím, 1981.

(Kniha nabízí historii vývoje liturgie a komentář k liturgické konstituci II. vatikánského koncilu.)

Lustiger, J.M.: *Tajemství eucharistie*. Karmelitánské nakladatelství, 2002.

(Pařížský kardinál vykládá krátce liturgii mše svaté.)

Guardini, R.: *O posvátných znameních*. Karmelitánské nakl., Kostelní Vydří 1992

(Jeden z mimořádných teologů vysvětluje význam nejrůznějších součástí liturgie, jako např. voda, pokleknutí.)

Všeobecné pokyny k římskému misálu. Česká biskupská konference, Praha 2003.

(Publikace je k dispozici na farách. Je to nejnovější vydání úvodu k Římskému misálu)

III.

NAŠI SVATÍ PŘÁTELÉ

A) Z POSELSTVÍ JANA PAVLA II. Odstavec 7

B) TEXT K ZAMYŠLENÍ

Úcta k svatým¹⁴

Modlitba se svatými

Podle staré liturgické zásady se modlitba obrací přímo k Bohu Otci skrze Pána našeho Ježíše Krista milostí Ducha Svatého. Anděly a svaté prosíme, aby se modlili za nás a s námi. Vžíváme zvláště ty, kteří vysoko vynikají svatostí a milostí, na prvním místě Bohorodičku Marii, „jejíž pomoci potřebujeme jako vzduchu k dýchání“ (byzantská modlitba).

Úcta k svatým je chvályhodná. Člověk je tvor společenský. V životě na zemi se stále stýká s ostatními lidmi a dává si od nich pomáhat. Křesťané pevně věří, že smrtí duše nezaniká. Svatí jsou ti, kteří dosáhli slávy v nebesích a žijí spolu s Kristem. Radují se z vidění Boha a bez ustání se modlí. Charakteristickou prosbou z naší strany ke světcům jsou proto slova: „Oroduj,“ tj. „modli se za nás!“

Jak mohou slyšet naši prosbu? Velmi snadno, protože jejich poznání je spojeno s Bohem, který vidí všechno. Mohou nám vyhovět, protože mají svobodnou vůli a velkou lásku k ostatním lidem, zvláště k těm, k nimž jsou vázáni určitými svazky. Můžeme tedy soukromě prosit o modlitbu všechny ty, o nichž věříme, že jsou v nebi: zemřelé rodiče, známé, krajané atd.

Veřejné modlitby se však dovolují jen k těm, kteří byli církví úředně uznáni za blahoslavené nebo svaté. Dnešní kanonizační praxe je velmi přísná.

Právě proto, že Bůh i všichni svatí tvoří nerozlučnou jednotu, „nebeské dvorstvo krásné“, má křesťan svobodu utíkat se o přímluvu k tomu neb onomu světcovi podle osobní záliby a okolností. Stará je úcta k tzv. svatým patronům, osobním ochráncům. Na prvním místě je to ten, jehož jméno jsme dostali na křtu. Měli bychom ho denně pozdravit alespoň krátkou modlitbou. Zvláštní úcty si zaslouží také patronové místa, města, země, sdružení, k němuž patříme, práce, kterou vykonáváme, stejně jako náš strážný anděl.

¹⁴ Zpracováno dle: ŠPIDLÍK, T.: *Po tvých stezkách*. Křesťanská akademie, Řím 1968, str. 180nn; ŠPIDLÍK, T.: *Cesta Ducha*. Refugium Velehrad-Roma, Velehrad 1995, str. 28n; ŠPIDLÍK, T.: *Prameny světla*. Refugium Velehrad-Roma, Velehrad 1995, str. 105nn.

Opravdovým prostředníkem je Ježíš Kristus, ale tím, že tvrdíme „skrže Ježíše Krista“, nesmíme omezovat Spasitele na jeho individualitu. On je mystickým Kristem, církví svatých, kteří tvoří jeho Tělo. Kdo se modlí s Kristem, modlí se se všemi svatými. „Do nebe lze vstoupit pouze se všemi; do pekla jde každý sám,“ píše A. Chomjakov. A proto formule byzantské liturgie vzývají často Krista „spolu s Bohorodičkou Marií, s anděly a všemi svatými“.

Také věříme, že osobní vztahy se ve věčnosti neničí, a proto nám svatí pomáhají s velkou láskou a modlí se za nás. „Svatí patří na Boha, chválí ho a nepřestávají se ujímat těch, které zanechali na zemi. Tím, že vstoupili do ‘radostí’ svého Pána, byli ustanoveni ‘nad mnohými’. Jejich přímluva je nejvyšší službou, jakou prokazují Božímu plánu. Můžeme a máme je prosit, aby se přimlouvali za nás i za celý svět.“ (KKC 2683)

Každá pravá prosba se obrací k samému Bohu v přítomnosti všech svatých kolem něho. Přednášíme-li tedy své prosby, je přednášíme Bohu skrže Krista v síle Ducha Svatého a zároveň v přítomnosti církve – těla Kristova (svatých v nebi, věřících ještě žijících), která je Tělem Kristovým.

Modlitba k svatým, se svatými je tedy výraz společenství církve. Mohu vytvořit společenství modlitby na zemi mezi věřícími, ale mohu vytvořit i společenství se svatými. Vždyť v Kristu jsou i oni přítomni.

Společenství se svatými

Význam světců není jen v jejich přímluvě, ale také v jejich příkladu života. Oni jsou nám učiteli na cestě víry. Předali nám svou zkušenost, jak pochopili a prožívali evangelium. Mnozí napsali o své duchovní cestě krásné knihy, které nás mohou inspirovat. Jejich život byl často hrdinský. Přitom dobře víme, že se potýkali s mnoha svými hříchy, špatnými návyky, a dokázali je s Boží milostí překonávat. Jsou pro nás velkou pomocí, protože dodávají našemu životu odvalu. Bývá tedy dobrým zvykem, že součástí duchovní četby jsou i životopisy svatých. Je důležité vybírat si ty nejkvalitnější. Nemůžeme světce kopírovat, vždyť žili v jiné době a měli jiné podmínky. Možná nám i leccos bude připadat podivné, protože dobře neznáme dobu, ve které žili, ale vždy nám jejich životní příběhy mohou ukázat, že žít evangelium vyžaduje radikalitu a odvalu. Životopisy proto čteme tak, že v nich hledáme to, co je prospěšné pro naši duši.

C) MODLITBA

Vzdáváme Ti, Bože, chválu a díky za to, že ukazuješ svou slávu a moc na svých svatých, neboť oni jsou chloubou církve a v nich nám dáváš příklad; oni jsou naši přátelé, zastánci a pomocníci, kteří nezůstávají lhostejní k našim potřebám, ale stále se s námi k Tobě modlí. Ve společenství s Marií, svatým Josefem a všemi svatými Tě tedy prosíme: dej ať žijeme podle evangelia a jednou se i my připojíme ke všem svatým v nebi.

D) KONKRÉTNÍ NÁVRHY

- Na společenství se vzájemně krátce seznámit s postavami svých patronů nebo oblíbených světců a říci si, čím koho inspirují.
- Pokud někdo nezná svého křestního či biřmovacího patrona, ať se snaží něco se o něm dozvědět. Je přece jeho důležitým přítelem.
- Přečíst si životopis některého světce, podívat se na nějaký dobrý životopisný film o svatém. Pěkné filmy nabízí nakladatelství Paulínky.
- Při modlitbě více zvat svaté, aby se modlili společně s námi.
- Známe patrony své diecéze?

E) DOPORUČENÉ ŽIVOTOPISY SVATÝCH A SVĚDKŮ VÍRY.

Z Karmelitánského nakladatelství - Praha

Kranz, G.: *Augustin*
Dudel, E.: *Klement Maria Hofbauer*
Ravier, A.: *Svatá Jana de Chantal*
Secondin, B., Scapin, S.: *Titus Brandsma*
Koláček, J.: *Moravské Exultet*
Laurentin, R.: *Život svaté Bernadety*
Ulmer – Stichelová: *Moc a pokora*
Buliard, R.: *Inuk znamená člověk*
Bernallová, M.: *Řekla ano – mučednice v džínách*

Z Matice Cyrilometodějské - Olomouc

Kratochvíl, A. F.: *Alois Gonzga*
Alberti, P.: *Světec Don Bosco*
otec Bohuslav, SDB: *Páter Pio – muž bolesti a lásky*
Zíbal, P.: „Šéfe, znáte Želiv...?“
Šimíček, F.: *Kovárna duší*
Siepak, M. E.: *Obyčejný život proměnila v neobyčejný (o sestře Faustíně)*
Hünemann, W.: *Svatý Martin, Rytíř milosrdenství*
Němec, J.: *Noví vyznavači*
Různé prameny: *Nebe nad močály- Životopis sv. Marie Goretti*
Hünemann, W.: *Sv. Vincenc de Paul misionář lásky*

Z nakladatelství Zvon

Hünemann, W.: *Píseň v plamenech*
Holková, M.: *Tvář plná světla, Vyprávění o svatém Františku Saleském*
Groppe, L.: *P. Michael Pro*
Hünemann, W.: *Farář světa, život Jana XXIII.*

Z Nového města - Praha

Lubichová, Ch.: *Slovo proměňované v život, 1*

Lubichová, Ch.: *Slovo proměňované v život, 2*

Hofmanová, A.: *Žijeme jen jednou*

Další nakladatelství

Holková, M.: *Kdyby Lásky neměl*, Cesta

Hünemann, W.: *Syn brusiče nožů*, Cesta

Bosco, T.: *Don Bosko*, Portál

Risso, P.: *Pier Giorgio Frassati, Bohatý mladík, který řekl „ano“*, Portál

Dalmases, C. D.: *Otec a magister/Ignác z Loyoly, Česká provincie T. J. / Křesťanská akademie*

Galvin, J. J.: *Nový muž pro nový svět*, Sdružení sv. Jana Neumanna

Werfel, F.: *Píseň o Bernadettě*, Vyšehrad

Holková, M.: *Čao, Niku*, Fibox Třebíč

Kovář, F. S.: *Proti proudu* (historický román o Janu Sardandrovi), Salve Regina, Brno

Koláček, J.: *Na březích Visly svítá*, Křesťanská akademie, Vatikán

Novosad, J.: *Štěpán Trochta*, Portál

Špidlík, T.: *Svatá Melánie – úsvit nových dějin*, Refugium Velehrad-Roma, Velehrad

IV.

KLANĚT SE BOHU A ODPOROVAT MODLOSLUŽBĚ

A) Z POSELSTVÍ JANA PAVLA II., Odst. 4 a 5

B) TEXT K ZAMYŠLENÍ

aa) New Age¹⁵

Řada lidí, které zajímají náboženské otázky a kteří si dělají vážné starosti o osudy světa i svých bližních, se dnes v Evropě dostává do podobné situace, jakou známe ze supermarketů a z televizní reklamy. Tam se nám nabízí spousta zboží, které nejen nemůžeme z finančních důvodů koupit, ale které ani nemůžeme potřebovat a spotřebovat. Reklama nám ale sugeruje vytrvale myšlenku, že nekoupíme-li si například tento skvělý šampón (sušenky, jogurt, auto...), bude náš život neobyčejně ochuzen a my si za to můžeme sami. Podobně „bohatý“ a nepřeborně pestrý je svět nabídek názorů, praktik a myšlenkových směrů, které se někdy výslovně prohlašují za náboženské, jindy jen za nové a užitečné. Pro velkou část tohoto proudu se dnes užívá název New Age. Pro některé tato „značka“ znamená přitažlivost, jiní ji vnímají jako nebezpečí a konečně řadě lidí to neříká vůbec nic. Jisté je, že i v odborné literatuře je nesnadné vymezit jasné hranice tohoto proudu a odlišit detailně to, co je škodlivé jen pro naši peněženku (koupíme si věc nebo službu nepotřebnou, která nám duchovně neublíží, ale také v žádném ohledu neprospěje) od toho, co je skutečně pro duchovní život člověka nebezpečné a zavádí ho na scestí. Kromě toho lze snadno dosáhnout zejména u zvědavých lidí známého efektu: když budou před něčím příliš razantně varováni, bude je to ponoukat právě k tomu, aby tuto věc sami „otestovali“. Nepovažují tedy za užitečné rozebírat, co všechno do New Age patří a co ne a už vůbec nechci budít dojem, že pod slovy New Age se skrývá dobře organizované hnutí, které chce všechny křesťany odstranit ze zemského povrchu, a proto se ho musíme velmi bát. Kdo se chce s problematikou hlouběji seznámit, ať si na faře vypůjčí český překlad obsáhlejšího vatikánského dokumentu: „Ježíš Kristus, nositel živé vody. Křesťanské zamyšlení nad New Age“. Pokusím se spíš podat několik jednoduchých nástrojů k rozlišování toho, s čím se můžeme setkat nebo co nám může být nabízeno.

Především je třeba počítat s docela obyčejnou věcí: řada slov má v ústech a myšlenkách různých lidí různý význam. Řeknu-li tedy například „modlitba“, potom je rozhodující, ke komu se kdo modlí. K Bohu Otci – Synu – Duchu Svatému? Nebo

¹⁵ OPATRŇ A.: In.: Budoucnost církve, 4/2004

k nějakému nedefinovatelnému duchu? Jen to prvé je modlitba v plně křesťanském smyslu. Podobně řekneme-li slovo „uzdravení“. Ano, Ježíš Kristus lidi uzdravoval. Ale to byla jen malá část jeho velkého díla spásy. A on uzdravoval lidi proto, aby uvěřili v Boží dobrotu, aby poznali Boží království, ne proto, aby se stali „zadarmo zdravými“. Ježíšovi učedníci měli mnohdy také dar uzdravování. Ale ne proto, aby se zabývali léčitelstvím, ale proto, aby lidi přiváděli k víře v Ježíše Krista – jediného Spasitele. A tady jsme u jádra věci. Křesťanství počítá s hříchem člověka, s Božím milosrdenstvím, s Ježíšem Kristem jako jediným a nezbytným spasitelem, který přišel na svět jako Bůh i člověk a který zemřel a vstal z mrtvých. Pokud cokoliv z těchto jmenovaných prvků chybí, jde o nauku nebo praxi, která je s křesťanstvím neslučitelná, ať ten, kdo mi to nabízí, říká cokoliv. Takže nauky a praxe jako je dianetika (scientologie), reiki, wicca, nejrůznější léčitelské praktiky se zdánlivě „duchovním pozadím“, nauky a praxe osob, které tvrdí, že mají jedinečné poznání a určitě vám zajistí vyřešení všech potíží (např. na Internetu je takových nabídek celá řada), nemají s křesťanstvím nic společného a vedou zpravidla člověka k tomu, aby si pomocí technik, které ho někdo naučí, nebo kosmických sil, které si má přisvojit, jaksi „vyráběl spásu sám“. Zda tomu řekneme „New Age“, nebo ne, není až tak důležité. Důležité je, abychom místo skutečného Mesiáše Ježíše nepřijali nepravé „mesiáše“ a nestali se na někom nebo něčem takovém závislími.

Nakonec je třeba říci, že při podrobnějším studiu zjistíme, že většina prvků New Age, které se představují a doporučují jako nové, nově objevené a vpravdě moderní, jsou velmi často staré nauky a bludy v „nových šatech“. Takže svou „novostí“ nemají před křesťanstvím žádnou skutečnou výhodu. Křesťanství samo netrpí tím, že je „staré“, ale tím, že je často i křesťany málo poznané a mnohdy jen povrchně praktikované. A tak lze jen každému křesťanovi doporučit, aby se o růst své víry a duchovní praxe poctivě staral. Nemůže při tom vynechávat Písmo, modlitbu, svátosti, křesťanské společenství a učení církve. A dále aby byl vůči hledání svých bližních velmi citlivý a chápavý. Mnohdy ten, kdo nám chce sdělit svůj „duchovní objev“, který udělal třeba v oblasti New Age, je člověkem, který hledá skutečné Boží hodnoty, ale „nevyzná se v nabídce supermarketu“. Neměli bychom mu hned všechno, co si „do svého vozíku nabral“, znectít, ale trpělivě a s porozuměním mu pomáhat, aby se v tom, co hledá a v čem se nevyzná, postupně dobře zorientoval a našel Krista jako odpověď na své hledání.

bb) Duchovní hledání nese v sobě i ohrožení¹⁶

Základní odůvodnění náboženského hledání je možné vystopovat především z tendencí, které v mladé generaci převládají. Mladý přemýšlející člověk se s myšlenkou existence Boha musí nějak vyrovnat. Prostě se s Bohem nějakým způsobem potká. Hlavně mladí lidé, kteří se zajímají o filosofii a vůbec o fenomén člověka jako takového, často cestu k víře nalézají. To však zdaleka neznamená, že pak se hned stanou aktivními lidmi v církvi.

¹⁶ Zkráceno z knihy: BALÍK, J.: *Na cestě s mladými*, Paulínky, Praha 2004

Další častá okolnost, která mladé lidi přivádí k víře, je potřeba nalézt řešení svých životních problémů, jež mají kořeny v dětství, např. v nefungující rodině. Boha proto hledají, ale spíše jako léčitely. Jejich hledání je sice dobré, ale nalézt Boha, i přes mnohé velké zázraky, kterých jsme svědky, automaticky neznamená vyřešení všech problémů. Mají-li pak s Bohem na svém uzdravení spolupracovat a přijmout svůj díl spoluzodpovědnosti za svůj život, připadá jim to jako zklamání.

Na cestě duchovního hledání ovšem na mladé lidi číhají i vážná ohrožení:

- Předně to jsou sekty, které přicházejí s jistou pseudonabídkou pocitu bezpečí, přijetí skupinou, nalezení jistoty, nalezení vůdce, pomoci v konkrétních osobních problémech. Jejich rozšíření spojené s pádem komunismu bylo jistě z velké části způsobeno atraktivností něčeho nového. Dnes již nemají takový vliv, ale je třeba s jejich působením počítat.
- Touha po smyslovém a duchovním prožitku láká mladého člověka vyzkoušet cokoliv, a tak se snadno otevírá nebezpečným praktikám. Nejen že se nechá ovládat pověřivostí, ale snadno se zaplétá do esoteriky a magie. Také víra v reinkarnaci se stává lákavou.¹⁷ V podstatě se jedná o jakousi falešnou odpověď zkomercializovaného náboženství. Duchovní otevřenost mladých lidí může zapříčinit i kontakt s ďáblem v různé intenzitě a v různé formě přerůstající až do opravdového satanismu nebo posedlosti, jak o tom svědčí mnohá svědectví exorcistů. „Ďábelská nákaza v jakékoli podobě ještě automaticky neznamená, že ji postižený vědomě vyhledával. Naopak. Zlý dovede velmi dobře využít naší nevědomosti a naší nedostatečné nebo nesprávné duchovní vnímavosti k pokusům o průnik do našeho nitra.“¹⁸
- Duchovní otevřenost využívá v praxi náboženství postmoderního věku „New Age“. Tak se „odpoutáváme od určité podoby náboženskosti, ale přitom se osvobozujeme ke vstupu do mystického věku.“ Jde o velký důraz na subjektivismus. Každému nechává vybrat to, co mu imponuje. Každý si buduje své vlastní náboženství. Odráží se zde i nedůvěra ke strukturám, velký individualistický aspekt postmoderní doby a důraz na vlastní schopnosti člověka. Nežrídka je motivací tohoto směru i finální zisk, který hlásání nového náboženství s sebou přináší, a takových autorů není zrovna málo. V podstatě však jde o jeden velký pokus nové náboženské syntézy. Jde o náboženství bez pravého Boha. Tak se ale otevírá prostor nejen velkému subjektivismu, ale i novodobému otroctví různých učitelů a falešných proroků. Pravý duchovní svět se pak často opět ztrácí v nedohlednu.

¹⁷ Reinkarnace je příkladem toho, jak postmoderní společnost snadno manipuluje s pravdou a upadá do subjektivismu: „V našich zeměpisných šířkách je reinkarnace, ve kterou se u nás věří, vyjádřením naděje, což je zcela v protikladu s východními náboženstvími, pro která představuje reinkarnace právě opak naděje. U nich směřuje všechno k vysvobození z koloběhu (kola, cyklu) znovuzrození, kdežto u nás je vyhlídka na reinkarnaci považována za možnost postupného sebeuskutečnění a rozvoje. Zatímco tedy v Asii může být křesťanská cesta spásy hlásána jako cesta vykoupení z nutnosti znovuzrození, vydává se u nás učení o reinkarnaci stále více za alternativní cestu spásy, která nabízí další narození jako způsob postupného sebevykoupení místo křesťanské naděje na věčný život darovaný milostí.“ Origenes k tomu píše: „Reinkarnace je pohanské bláznovství, ze kterého se člověk vyléčí pomocí křesťanské víry. Tato nauka zpochybňuje myšlenku trestu, a tím škodí morálce.“ Srov. SCSHÖNBORN, Ch.: *Cestou proměnění*. CDK, Brno 1998

¹⁸ MADRE, P.: *Tajemství Boží lásky a služba uzdravování*. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1999, str. 87

cc) Jak užívám média a televizi

K tématu modloslužby patří i pohled na to, jak používám televizi, video a internet. Je možné, že jsou mými služebníky a využívám je pouze tehdy, když mi pomohou. Pak patřím do té menší části lidstva, která se dokáže ovládat. Většinou ale zápasíme se svou slabostí a zbytečně prosedíme u televize či internetu mnoho času. Nejen že je to mnohdy promarněný čas, ale kromě toho se stávám obětí reklamy a nasávám do sebe mnoho špatných modelů chování. Vliv slova spojeného s hudbou a obrazem je na člověka velký. Duše člověka potřebuje kultivaci, a ne zaneřádění. Jak je důležité, aby do duše vstupovala krása a čistota. Nejde být vděčným televizním divákem a současně postupovat v duchovním životě. Moje nitro bude totiž zatížené tolika vjemy, že se nebude moci snadno soustředit a v tichu nitra zaslechnout Boží hlas. Ptejme se tedy upřímně: čemu věnuji více času:, televizi, internetu nebo četbě Písma, modlitbě a studiu víry?

Promysleme si slova Radovana Lukašského:¹⁹

„Jakou úlohu má umění v životě člověka? Každý styk s krásou člověka zušlechťuje. City jsou vztahy, to není jen nějaká nálada. My, jakmile se setkáme s nějakým impulsem zvenci, tak si o tom uděláme nějakou představu. S ní vzniká okamžitě náš citový vztah k tomu, co vidíme, co se děje. Citové vztahy nás pak vedou k tomu, že jednáme na základě těchto citových impulsů. V krásné hudbě, ve výtvarném umění, v obrazech, sochách, v četbě krásné poezie, v divadle, v televizi, tam všude byste měli mít příležitost setkat se s krásou, která člověka zušlechťuje. A teď si přiznejte a uznejte, kolik takových možností vám televize nabízí.

Když se díváme na nějaké představení, tak velice záleží na tom, co je dobré, mravné, a co by nemělo být. Je nějaké takové zařízení v člověku, které nám pomáhá tohle rozpoznat? Samozřejmě, že je. Lidská bytost každé ohrožení okamžitě signalizuje. Když vás zabolí zub, co to znamená? To je signál, že nemáš zdravý zub, jdi k zubaři a nech si ho spravit. Je strašně důležité takový signál uposlechnout. Kdo v sobě zničí tyhle důležité signály, ten se vydá na milost a nemilost situacím, do nichž se dostává. Máme v sobě signalizační zařízení, abychom v jednání postav vždycky rozpoznali, co je dobré a co je špatné. Všichni jsme vybaveni přirozeným svědomím, které nám napoví, proto je důležitý stud. Dnešní společnost s ním opovrhne a snaží se ho vymýtit. Někdy se i druzí posmívají: On se ještě stydí! Přátelé, je to přirozený signál, který nám pomáhá rozpoznat dobré a špatné, mravné a nemravné a který tedy máme uposlechnout. Jakmile ho ale budeme překonávat, neposlouchat, tak v sobě toto signalizační zařízení zničíme. Měli byste si to uvědomit, když se díváte na televizi. V životě se totiž často zachováváme tak, jak máme uloženo v hlavě z televizní obrazovky. Tam se nám vtiskují modely lidského chování. Uvědomte si, že sledovat v televizi věci, které sami dobře cítíte, že nejsou správné, mravné, že nevedou k dobrému životu, pak ať chcete nebo ne, tak se vám tyto modely chování vtiskují do podvědomí a v nestřeženém okamžiku vás to navede, co máte udělat.

¹⁹ Toronto – Žďár, Sekce pro mládež ČBK 2002, str. 77

V Americe zjistili, že nárůst televizorů za 10 let vyvolal odpovídající nárůst kriminality mládeže. Vypočítali, že každý mladý člověk viděl 160 000 vražd, tolik a tolik znásilnění, atd. Přátelé, uvědomte si tohle nebezpečí a snažte se jednat podle přirozených signálů, které v sobě máte, kterými je svědomí a stud. Nestyďte se stydět se. Je to naprosto přirozené.“

C) MODLITBA

Ježíši Kriste, obracíme se k Tobě ve své modlitbě a vyznáváme, že jsi jediný pravý Bůh. Mimo Tebe není žádný jiný. A přesto na nás jako na Izraelský národ neustále doléhá pokušení klanět se modlám. Kolik se nám jich staví do cesty a jak snadno můžeme pak sejít z cesty za Tebou.

Děkujeme Ti za dar víry. Děkujeme Ti, že jsme objevili Tebe jako pravého Boha, jako opravdovou lásku, pro kterou má smysl žít.

Ježíši, také Tě prosíme za sebe a za vytrvalost ve víře, za odvahu odporovat všemu zlému. Naše prosba se ale ubírá i směrem k těm, kteří prozatím nepoznali pravého Boha a z nevědomosti nebo díky oklamání se klaní různým modlám. Jsou také Tvými bratry a sestrami. Prosím Tě, dej i jim dar víry.

Sláva Bohu Otci, i Synu i Duchu Svatému...

D) KONKRÉTNÍ NÁVRHY

- Spočti si, kolik hodin týdně věnuješ televizi a zbytečnému surfování po internetu.
- Snaž se omezit televizi a zbytečné surfování na internetu.
- Vzdělávej se ve víře – přečti si nějakou knihu navrženou v tomto materiálu.
- Klanět se Bohu znamená také dávat mu přednost. Soustřeď se proto na to, aby ses každý den ráno a večer pomodlil.

E) LITERATURA K ROZŠÍŘENÍ TÉMATU:

Sekty a nová náboženská hnutí. Zvon, Praha 1997.

AMORTH, G.: *Zkušenosti z boje proti zlu*, Karmelitánské nakladatelství. Kostelní Vydří 2000.

MADRE, P.: *Tajemství Boží lásky a služba uzdravování.* Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1999.

MADRES, P.: *Ale zbav nás od zlého.* Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1993.

Ježíš Kristus, nositel živé vody. Česká biskupská konference, Praha 2003.

LACROIX, M.: *Co hlásá New Age.* Refugium Velehrad–Roma, Velehrad 2000.

PROJA, G. B.: *Lidé, démoni a exorcismy.* Paulínky, Praha 2004.

VOJTÍŠEK, Z.: *Netradiční náboženství u nás.* Dingir 1998.

V.

POUZE SVATÍ MOHOU OBNOVIT LIDSTVO

A) Z POSELSTVÍ JANA PAVLA II., Odst. 6

B) TEXT K ZAMYŠLENÍ

Z promluvy Svatého otce Jana Pavla II. k mladým lidem v Bernu 5. 6. 2004

1. Vstaň! (Lk 7,14).

Tato slova, která Pán řekl mládenci v Naimu, dnes mocně zaznívají v našem shromáždění a obrazejí se přímo k vám, drazí mladí přátelé, katolíci Švýcarska.

Papež přišel z Říma, aby je spolu s vámi znovu uslyšel z úst Krista a aby se stal jejich ozvěnou. Zdravím vás všechny s láskou, milovaní přátelé, a děkuji vám za milé přivítání. Zdravím i vaše biskupy, kněze, řeholníky a animátory, kteří vás na vaší cestě doprovázejí.

2. Lukášovo evangelium vypráví o setkání: na jedné straně je smutný průvod, který doprovází na hřbitov mladého syna matky - vdovy; na druhé straně rozjásaná skupina učedníků, kteří následují Ježíše a naslouchají mu. Také dnes se, mladí přátelé, můžete ocitnout v průvodu, který jde po silnici ve vesnici Naim. Je tomu tak tehdy, když se poddáváte zoufalství, když vás svádějí vidiny konzumní společnosti a odvádějí vás od pravé radosti, aby vás pohlcovaly pomíjivými rozkošemi, když vás zahaluje lhostejnost a povrchnost, když tváří v tvář zlu a utrpení pochybujete o Boží přítomnosti a jeho lásce ke každému člověku, hledáte-li v úpadku nezřízené vášně ukojení vnitřní žízni po pravé a čisté lásce.

Právě v takových chvílích přistupuje Kristus ke každému z vás a jako na mládence z Naimu se i na vás obrací slovem, které burcuje a probouzí: „Vstaň!“ - „Přijmi výzvu, jež tě postaví na nohy“!

Nejde o pouhá slova: sám Ježíš, Boží Slovo, jež se stalo tělem, stojí před vámi. On je „pravé světlo, které osvěcuje každého člověka“ (Jan 1,9), pravda, která osvobozuje (srov. Jan 14,6), život, který nám Otec dává v hojnosti (srov. Jan 10,10). Křesťanství jednoduše není pouhou knihou kultury nebo nějaké ideologie, ani to není jen systém hodnot či zásad, i když vznešených. Křesťanství, to je osoba, to je přítomnost, to je tvář: Ježíš, který dává smysl a plnost lidskému životu.

3. Nuže, říkám vám, milovaní mladí: **Nemějte strach setkat se s Kristem.** Naopak. Hleďte ho v pozorné a ochotné četbě Písma svatého a v osobní i společné modlitbě;

hledejte ho v živé účasti na eucharistii; hledejte ho při setkání s knězem, abyste přijali svátost smíření; hledejte ho v církvi, kterou zažíváte ve farních skupinách, v hnutích a sdruženích; hledejte ho v tváři trpícího bratra, potřebného, cizince.

Toto hledání je charakteristické pro tolik vašich mladých vrstevníků na cestě ke Světovému dni mládeže, který se bude slavit v létě příštího roku. Už nyní srdečně zvu také vás na toto velké setkání víry a svědectví.

Také já, tak jako vy nyní, jsem měl dvacet let. Rád jsem sportoval, lyžoval jsem, hrál jsem divadlo. Studoval jsem i manuálně jsem pracoval. Měl jsem touhy i starosti. V oněch vzdálených letech, v době, kdy má vlast byla zraněna válkou a pak totalitním režimem, jsem hledal, jaký smysl mám dát svému životu. Našel jsem jej v následování Pána Ježíše.

4. Mládí je doba, v níž se ty, drahý chlapče, drahá dívko, ptáš, co udělat ze svého života, jak přispět k tomu, aby se stal svět lepším, jak rozvíjet spravedlnost a budovat mír.

A tady se na tebe obracím s druhou výzvou: **Naslouchej!** Neunav se v trénování této obtížné disciplíny, jakou naslouchání je. Naslouchej hlasu Pána, který k tobě promlouvá v událostech každodenního života, v radostech i utrpeních, která jej provázejí, v lidech, kteří jsou ti nablízku, v hlasu svědomí žíznicím po pravdě, štěstí, dobru a kráse.

Dokážeš-li ochotně otevřít srdce i mysl, objevíš „své povolání“, totiž onen plán, který měl pro Tebe Bůh ve své lásce od věčnosti.

5. A budeš moci vybudovat rodinu, založenou na manželství jako smlouvě lásky mezi jedním mužem a jednou ženou, kteří se zavazují ke stálému a věrnému společenství života. Svým osobním svědectvím budeš moci potvrdit, i když uprostřed obtíží a překážek, že křesťanské manželství je možné žít jako smysluplnou zkušenost a jako „radostnou zvěst“ pro všechny rodiny.

Budeš moci být - je-li to tvé povolání - knězem, řeholníkem, řeholnicí, když s nerozděleným srdcem daruješ svůj život Kristu a církvi. Staneš se tak znamením láskyplné přítomnosti Boha v současném světě. Budeš moci být, tak jako bylo tolik jiných před tebou, neohroženým a neúnavným apoštolem, bdícím na modlitbách, plným radosti a přívětivosti ve službě společenství.

Ano, také ty bys mohl být jedním z nich. Víím dobře, že tváří v tvář takovému návrhu jsi na vážkách. Ale já ti říkám: Neměj strach! Bůh se ve své velkomyslnosti nedá překonat. Po téměř 60 letech kněžství jsem rád, že mohu před vámi všemi vydat své svědectví: je to krásné strávit se až do konce života pro věc Božího království.

6. Ale je tu ještě třetí výzva, mladý Švýcare: **Vydej se na cestu!** Nespokojuj se jen s diskutováním; nečekej, že dobře využiješ příležitostí, které snad ani nepřijdou. Nadešel čas činu.

Na počátku tohoto třetího tisíciletí jste, také vy mladí, povoláni, abyste hlásali poselství evangelia svědectvím života. Církev potřebuje vaši energii, vaše nadšení, vaše mladistvé ideály, aby dokázala evangeliem proniknout tkáň společnosti a aby vzbudila civilizaci ryzí spravedlnosti a lásky bez diskriminací.

Dnes více než kdy jindy, ve světě často bez světla a bez odvahy k ušlechtilým ideálům, není čas stydět se za evangelium (srov. Řím 1,16), spíše **je čas hlásat ho ze stře**ch (srov. Mt 10,27).

Papež, vaši biskupové, celé křesťanské společenství počítají s vaší angažovaností a velkomyslností a sledují vás s důvěrou a nadějí: Mladí Švýcaři, vydejte se na cestu! Pán jde s vámi.

Mějte v rukou Kristův kříž, na rtech slova Života, v srdci spásonosnou milost zmrtýchvstalého Pána.

Vstaň! Mluví k vám Kristus. Naslouchejte mu!

C) MODLITBA

Ježíši Kriste,
nedopuť, aby naděje zahynula!
Chceme na ni vsadit svůj život!
Nejsme hromádkou vlastních slabostí a selhání;
naopak, jsme souhrnem Boží otcovské lásky k nám.

Pane Ježíši Kriste,
uchovej nás, mladé lidi, ve své lásce.
Dej, abychom slyšeli Tvůj hlas
a věřili tomu, co říkáš,
protože jen Ty máš slova věčného života.
Nauč nás, jak máme vyznávat svou víru,
jak máme dávat svou lásku,
jak máme sdílet druhým svou naději.
Učiň z nás přesvědčivé svědky evangelia ve světě,
který má tolik zapotřebí tvé milosti,
která zachraňuje.
Učiň z nás nový lid blahoslavenství,
abychom byli na počátku třetího křesťanského tisíciletí
solí země a světlem světa.

Maria, Matko církve, chraň a ved'
nás, mladé lidi dvacátého prvního století.
Přiviň nás všechny na své mateřské srdce.

Amen.²⁰

²⁰ Podle: Jan Pavel II. v Torontu. In: Toronto – Žďár, Sekce pro mládež ČBK, Praha 2002.

D) KONKRÉTNÍ NÁVRHY

- Modli se pravidelně za dar kněžských a řeholních povolání a za jejich vytrvalost.
- Častěji se modli za milost opravdu křesťanských rodin.
- Pro Boží království se můžeme různým způsobem angažovat. Jednou možností je i dobrovolnická služba v církvi, k níž mladé lidi vyzvali naši biskupové. Seznamte se s ní, pozvěte do společenství dobrovolníky (viz. www.volontariat.signalny.cz). Pouvažujte, zda by i pro vás nebylo možné jeden rok svého života věnovat plně Božímu království.
- Přečti si životopis nového blahoslaveného (od 3. 10. 2004) posledního Rakousko – uherského císaře Karla, který umřel v necelých 35 letech a byl příkladným člověkem víry v Boha jak v rodinném životě, tak i ve své politické odpovědnosti. Obětoval Bohu svůj mladý život za záchranu a jednotu národů, jejichž byl panovníkem.
Krátký životopis najdeš na: <http://www.beatificationemperorcharles.info>. Historické zpracování jeho života vyšlo z pera Jana Galandauera pod názvem Karel I., poslední český král (2. vydání, nakladatelství Paseka)